

РЕЦЕНЗІЯ

на науково-дослідницьку роботу учениці 9 класу
Комунального закладу «Зеленоярська загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів
Нікольської селищної ради Донецької області»

Божко Марії Миколаївни

«Про функціонування прізвиська як одного з видів антропонімів»

Студіювання прізвиськової номінації є одним з актуальних завдань сучасної лінгвістики. Не випадково до вивчення цієї проблеми постійно звертаються науковці. Здійснила спробу висвітлити специфіку функціонування прізвиस्क і юна дослідниця М. М. Божко. Зазначимо, що вибір теми роботи заслуговує на схвалення.

Рецензована праця складається зі вступу, двох розділів, висновків, бібліографії та додатків, які свідчать про формування мовознавчої думки учениці.

Уважаємо за необхідне відзначити, що у праці М. М. Божко є такі моменти, із приводу яких можна висловлюватися критично.

1. Не зовсім вдало запропоновано як назву розвідки, так і назву другого розділу (*«Про функціонування прізвиська як одного з видів антропонімів»*).

2. Занадто малий обсяг «Вступу» (одна сторінка).

3. Перший розділ, що об'єднує два підрозділи, не містить покликань на конкретні праці лінгвістів, ініціали та прізвища яких згадані в науковому тексті.

4. До розділів роботи не подано висновків.

5. Аналіз ілюстративного матеріалу є фрагментарним, прізвискові номінації здебільшого не паспортизовані (підрозділи 2.2, 2.3, 2.7, 2.8). Чіткої паспортизації потребують і прізвиська, які наявні в підрозділі 2.5.

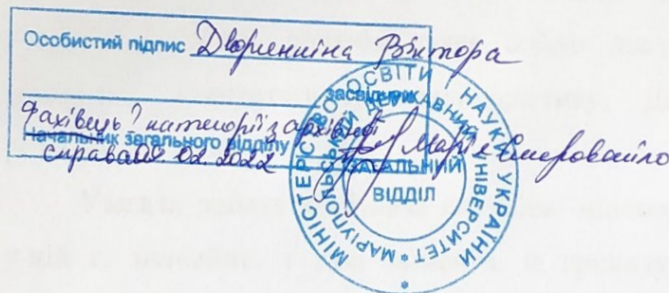
Зазначимо, що в дослідженні М. М. Божко виявлено друкарські й мовленнєві похибки. Засвідчено помилки й у списку використаної літератури та додатках.

Сподіваємося, що для подальшої плідної наукової діяльності авторка прислухається до зауважень і ґрунтовно вивчить «Вимоги до написання, оформлення та представлення дослідницьких робіт».

Ураховуючи те, що юна авторка-початківець намагалася самостійно розв'язати лінгвістичну проблему, працю можна допустити до участі у II етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України.

Кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології
Маріупольського державного
університету

Віктор Дворянкін

Рецензія
на дослідницьку роботу
«Лінгвальні засоби створення іронічного ефекту та карнавальності в романі
Юрія Андруховича «Московіада»
учениці 11 класу КЗ «Маріупольський міський технологічний ліцей
Маріупольської міської ради Донецької області»
Герасіної Вероніки Сергіївни

Рецензована робота Вероніки Герасіної присвячена актуальній у вітчизняному мовознавстві темі дослідження мови художніх творів сучасних українських письменників. Молода дослідниця робить цікаву спробу проаналізувати лінгвальні засоби створення карнавальності, іронічного ефекту в романі Юрія Андруховича «Московіада», адже мова цього твору є інструментом, оригінальним і влучним засобом створення автором неповторної картини світу.

У першому теоретичному розділі роботи учениця дослідила специфіку проявів іронічного ефекту та карнавальності на мовному рівні у творах красного письменства загалом, охарактеризувала визначення й особливості термінології дослідження, звернувшись до праць знаних вітчизняних та іноземних науковців. Другий розділ дослідження присвячений аналізу лексичних засобів створення іронічного ефекту та карнавальності у романі «Московіада». Авторка розглядає іншомовні слова як засіб створення іронічного ефекту, інтертекстуальність як стилістичний засіб прояву сміхової культури, досліджує особливості карнавальності в художніх текстах Ю. Андруховича, зупиняється на обценній та пейоративній лексиці, розглядає варваризми та особливості їхнього уживання в романі.

Робота молодшої дослідниці має чітку структуру. У вступі визначена актуальність, мета, предмет і об'єкт дослідження, виокремлені завдання, які слід виконати. У висновках простежується спроба узагальнення результатів дослідження. Проте авторці слід побажати більшої уваги під час оформлення наукового дослідження, оскільки спостерігаємо в роботі друкарські помилки, а список використаних джерел слід було би розширити й оформлювати за єдиним стандартом.

Дослідницька робота Вероніки Герасіної може бути рекомендована до поштерного захисту.

Рецензент:

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології

Маріупольського державного університету *М. Нікольченко* — **Марія НІКОЛЬЧЕНКО**

Рецензія

на дослідницьку роботу «Прізвиська спортсменів: номінативний,
структурно-семантичний та аксіологічний аспекти»
учениці 9 класу Філії Високопільський заклад загальної середньої освіти І–ІІ
ступенів Опорного закладу Очеретинський заклад загальної середньої освіти
І–ІІІ ступенів Олександрівської селищної ради Донецької області
Гурчовської Анни Дем'янівни

Дослідницька робота Анни Гурчовської присвячена аналізу феномену прізвиськ спортсменів у сучасному українському медіапросторі. Молода дослідниця робить спробу класифікувати зібрані мовні одиниці за номінативно-тематичними групами, з'ясувати структуру прізвиськ, спосіб словотворення, вид вторинної номінації, визначити оцінний потенціал прізвиськ спортсменів.

У першому теоретичному розділі роботи учениця дослідила специфіку явища вторинної номінації, охарактеризувала статус прізвиська як мовного явища, особливості термінології дослідження, звернувшись до праць знаних вітчизняних та іноземних науковців. Другий розділ дослідницької роботи присвячений особливостям функціонування прізвиськ спортсменів у вітчизняному медіадискурсі. Молода дослідниця охарактеризувала структуру і семантику виокремлених мовних одиниць, розглянула мотивацію творення прізвиськ спортсменів, визначила прізвиська, мотивовані ігровим стилем, зовнішністю гравця і подібністю з відомими людьми, героями кіно чи мультфільмів. Слід зауважити, що залишається незрозумілим принцип відбору матеріалу для дослідження, оскільки авторка не зазначила, з яких медіаресурсів і за який період були виділені мовні одиниці для аналізу, скільки прізвиськ досліджено, який вид спорту і країну презентує той чи інший спортсмен.

Робота учениці має чітку структуру. У вступі визначена актуальність, мета, завдання дослідження, які слід виконати, проте об'єкт і предмет роботи визначені неточно. У висновках простежується спроба узагальнення результатів дослідження. Але авторці слід побажати більшої уваги під час оформлення результатів наукових досліджень, оскільки список використаних джерел слід було б розширити й оформлювати за єдиним стандартом.

Дослідницька робота Анни Гурчовської може бути рекомендована до поштового захисту.

Рецензент:

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри української філології

Маріупольського державного університету *М. Нікольченко* – Марія НІКОЛЬЧЕНКО

Рецензія

на дослідницьку роботу

«Ніконіми викладачів та здобувачів освіти Великоновосілківського закладу загальної середньої освіти I–III ступенів № 2 Великоновосілківської селищної ради Донецької області»

учениці 10 класу Великоновосілківського закладу загальної середньої освіти I–III ступенів №2 Великоновосілківської селищної ради Донецької області

Заяць Владислави Артемівни

Дослідницька робота Владислави Заяць присвячена актуальній у вітчизняному мовознавстві темі – функціонування мережвих імен користувачів конкретного навчального закладу загальної середньої освіти. У сучасному світі мережева комунікація активно поширена, а ніконім є способом саморепрезентації віртуальної особистості, відповідно, це відносно нове явище в ономастиці, що потребує ґрунтовних досліджень і деталізації.

У першому теоретичному розділі роботи учениця робить спробу дослідити загальний стан вивчення антропонімікону в українському мовознавстві, характеризує офіційну та неофіційну системи іменування, особливості віртуальних імен як лінгвістичного феномену, спираючись на праці знаних вітчизняних та іноземних лінгвістів. Другий розділ авторка присвятила аналізу зібраних ніконімів викладачів та здобувачів освіти Великоновосілківського закладу загальної середньої освіти I–III ступенів № 2 Великоновосілківської селищної ради Донецької області, подала загальну характеристику і визначила структурно-семантичні особливості досліджуваних мовних одиниць. Слід зауважити, що молода дослідниця провела ґрунтовну пошукову роботу, використавши відомості соціальних мереж Instagram, Facebook, електронні адреси респондентів і зібравши 326 ніконімів користувачів одного закладу освіти.

Робота молодій дослідниці має чітку структуру. У вступі визначена актуальність, мета, предмет і об'єкт дослідження, методика, новизна і практичне значення роботи, виокремлені завдання, які слід виконати. У висновках простежується спроба узагальнення результатів дослідження. До дослідження подані розлогі додатки, в яких проілюстрована пошукова робота авторки. Проте учениці слід побажати більшої уваги під час оформлення результатів наукових досліджень, оскільки спостерігаємо в роботі мовні огріхи.

Дослідницька робота Заяць Владислави може бути рекомендована до постерного захисту.

Рецензент:

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри української філології

Маріупольського державного університету *М. Жу* – Марія НІКОЛЬЧЕНКО

Особистий підпис *Нікольченко Марія*
Факівська Тетяна
з архівної справи
Начальник загального відділу
05.12.2021

ІНСТИТУТ СВІТЛИ
ЗАГАЛЬНИЙ
ВІДДІЛ
УНІВЕРСИТЕТ
УКРАЇНИ

Скасовано

II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України 2022 року

РЕЦЕНЗІЯ II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів-членів
на науково-дослідницьку роботу

Наукове відділення мовознавство
Секція українська мова
Автор Пестунова Аліна Олександрівна
Тема роботи Фауноніми в українських фразеологізмах: семантичний та структурний аспекти

Актуальність, теоретичне і (або) практичне значення роботи *Фразеологізми – це неоціненне багатство української мови. Вони формувалися століттями й міцно увійшли в ментальність народу, стали знаковими її характеристиками. Українські фразеологізми національно зумовлені і відтворюють особливий спосіб мислення, властивий тільки українцям. Фауноніми як назви тварин засвідчені як компоненти фразеологізмів, і це переконує в міцному зв'язку життя українського народу з тваринним і рослинним світом. Вивчення таких одиниць значно поглибить розуміння їх «українськості». Отже, вважаємо, що пропонуване дослідження є актуальним й особливо цінним щодо впровадження його у шкільне освітнє середовище.*

Наукова новизна одержаних результатів *Фразеологізми із фаунонімами в українській мові мало вивчені. Їх опрацювання заповнює лакуну в опрацюванні семантико-структурних особливостей одиниць такого типу. Дослідниця Аліна Пестунова по-новому систематизувала фразеологізми із фаунонімами, надала уточнене тлумачення цих одиниць. Практичну цінність мають Додатки, що містять фразеологічний матеріал із фаунонімним компонентом. Додатки реалізують сучасні тенденції фразеолографії. З огляду на зазначене вище вважаємо, що рецензована робота містить ознаки новизни.*

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам *Наукова робота Аліни Пестунової чітко структурована: складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів і загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Така структура цілком відповідає вимогам і дозволяє ґрунтовно розкрити тему. Так само й кожна структурна частина опрацьована старанно, містить самостійно оброблений теоретичний і практичний матеріал. Відзначаємо, що потужну базу одиниць уміщують додатки. Авторка використала при цьому різні способи систематизації фразеологізмів із фаунонімами, що також засвідчує різнопланові методики, що з ними вона обізнана.*

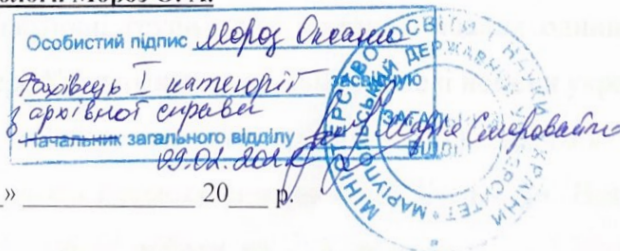
Дослідницький характер роботи; доцільність та коректність використаних методів дослідження Науково-дослідницька робота ґрунтовно й науково грамотно розв'язує структурно-семантичні особливості фразеологізмів із фаунонімами. Молода дослідниця збрала багатий практичний та теоретичний матеріал і запропонувала чіткий алгоритм його аналізу. Прикметно, що теоретичною базою послуговувалися праці відомих українських фразеологів та лексикологів. Міцне теоретичне підґрунтя дозволило належно класифікувати фразеологізми із фаунонімами за структурою і семантикою, подати їх розгалужену статистику. Привертають увагу й міркування щодо комунікативних можливостей цих одиниць. Використано різні методи аналізу: аналітичний, метод класифікації даних; статистичний, семантичного аналізу тощо.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт Усі положення пропонованого дослідження, висловлені у його розділах і підрозділах, а також і висновки, самостійні й не містять плагіату. Практично значущий матеріал засвідчують додатки. Мова роботи – науково грамотна. Розділи та підрозділи чітко структуровані на абзаци, компоненти яких логічно пов'язані, мають причинно-наслідковий зв'язок. Рецензовану роботу оформлено відповідно до встановлених вимог.

Загальний висновок та рекомендації Науково-дослідницька робота Пестунової Аліни «Фауноніми в українських фразеологізмах: семантичний та структурний аспекти» виконана на високому теоретико-практичному рівні, є самостійною та науково обґрунтованою, у зв'язку з чим може бути допущена до II (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН. За умов успішного захисту рецензована праця заслуговує на високий бал.

Рецензент:

к.філол.наук, доцент кафедри української філології Мороз О. А.

О.А. Мороз
(підпис)

« ___ » _____ 20__ р.

II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України 2022 року

**РЕЦЕНЗІЯ II (обласний) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів-членів
на науково-дослідницьку роботу**

Наукове відділення _____ мовознавство

Автор Смаїлова Емінс Решатівна

Тема роботи Топонім «Україна» як засіб художньо-образної системи поезії Лесі
Українки

Актуальність, теоретичне і (або) практичне значення роботи Топоніми посідають важливе місце в мовознавчих та історичних студіях. Відомо, що топоніми мають два виміри існування: на географічній мапі (і тоді це просто ідентифікаційний знак), у дискурсивній практиці (уживається в мовленні в різних текстах). Особливу роль відіграють топоніми в художніх творах, де обростають різними конотаціями, перетворюючись при цьому на концепти, національно й історично вмотивовані. У художньому творі топонім – це повноправний персонаж, що йому властиві різні функції. Отже, вивчення особливостей функціонування топонімів в українській літературі є актуальним питанням, так само як і звернення до специфіки реалізації топоніма «Україна» у творчості Лесі Українки.

Наукова новизна одержаних результатів Питання літературно-художньої топоніміки не нові у мовознавстві, їх активно студіюють ще від другої половини ХХ століття. Слід зазначити, що топонім «Україна» у мовознавчому аспекті (через призму художнього твору) також вивчали мовознавці, наприклад, С. Єрмоленко, М. Степаненко, О. Мороз. У рецензованій роботі засвідчуємо слабкий науковий аналіз здобутків мовознавчої науки в цьому напрямку, у зв'язку з чим губиться й новизна роботи. Авторка більше зважає на літературознавчий аналіз топоніма «Україна», наслідуючи красзнавця Миколу Фененка, можливо, саме в такому подвійному мовознавчо-літературознавчому сенсі і є новий підхід.

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам Наукова робота Емінс Решатівни має чітку структуру і містить вступ, два розділи та підрозділи до них, висновки та список використаної літератури. У першому розділі дослідниця старанно аналізує основні поняття ономастики, згадує й топоніми, акцентує увагу на їх семантичних та функціонально-стилістичних ознаках. Така характеристика чітка, науково обґрунтована. Можливо, теоретичні міркування авторки слід було доповнити зауваженням про конотативний аспект топоніма. Відомо, що в художніх творах топонім набуває додаткових смислів, тобто конотацій. Так, про це Е. Смаїлова згадує, однак побіжно в другому розділі. Саме в цій частині роботи дослідниця аналізує топонім «Україна» як складову одиницю художньо-образної системи поезії Лесі Українки. Цікавими є її спостереження щодо тих лексем, які

уточнюють, розширюють значення цього топоніма. Однак, висновки сформульовані більше з позиції літературознавства, ніж мовознавства. Аналіз віршів із погляду образної системи, як відомо, - прерогатива літературознавців.

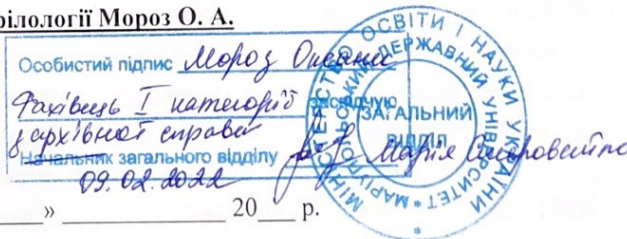
Дослідницький характер роботи; доцільність та коректність використаних методів дослідження У рецензованій науково-дослідницькій роботі використано різні методи, за допомогою яких описано, скласифіковано, проаналізовано особливості вживання топоніма «Україна». Дистрибутивний аналіз дозволив вивчити контекстне оточення топоніма. Помітно, що переважає метод літературознавчого аналізу, тоді як відсутній статистичний. Загалом роль топоніма «Україна» в художньо-образній системі Лесі Українки чітко з'ясовано й переконливо доведено його вагу. Статистичний аналіз, тобто інформація про кількість уживань «Україна», унаочнило би це дослідження.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт Попри те, що рецензована робота перебуває на межі двох філологічних наук, про що йшлося вище, вона самостійна, науково обгрунтована, містить ретельний аналіз топоніма «Україна». Усі положення пропонованого дослідження, висловлені у його розділах і підрозділах, а також висновки, відповідають визначенню меті і завданням. Усі частини роботи самостійні й не містять плагіату. Робота чітко структурована, між абзацами підрозділів наявний причинно-наслідковий зв'язок. Розділи та підрозділи пов'язані за змістом. Роботу написано грамотною українською науковою мовою.

Загальний висновок та рекомендації Науково-дослідницька робота Смайлової Емілі виконана на належному теоретико-практичному рівні, є самостійною та науково обгрунтованою. Усі результати дослідження здобуті авторкою самостійно. Рекомендовано поглибити мовознавчий аспект, тобто звернути увагу на конотації топоніма «Україна, отже, його концептуалізацію. Загалом робота має відповідний науковий рівень, у зв'язку з чим може бути допущена до II (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН. За умов успішного захисту рецензована праця заслуговує на добрий бал.

Рецензент:

к.філол.наук, доцент кафедри української
філології Мороз О. А.

«   »   20   р.

Мороз
(підпис)

II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України 2022 року

РЕЦЕНЗІЯ II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів-членів
на науково-дослідницьку роботу

Наукове відділення мовознавство

Секція українська мова

Автор Туркіна Марія Михайлівна

Тема роботи Просте ускладнене речення в українському художньому мовленні початку XXI століття (на матеріалі повісті Зірки Мензатюк «Тамниця козацької шаблі»)

Актуальність, теоретичне і (або) практичне значення роботи *Експресивний синтаксис – новий розділ мовознавчої науки. Попри те, що вчені-мовознавці вже давно помітили особливі ознаки синтаксичних одиниць у художньому стилі, стилістичні аспекти синтаксису лишаються актуальним питанням і сьогодні. Як лексика виявляє виражальний потенціал у художньому мовленні, так і речення підпорядковане вимогам авторського задуму. Відомо, що як поезія, так і проза мають синтаксичну специфіку, крім того, різні жанри пов'язані з певними типами синтаксичних структур. Позитивно, що молода дослідниця обрала актуальну тему й намагається з'ясувати стилістичні ознаки простого ускладненого речення у творі відомої української письменниці. Привертає увагу й те, що вона аналізує синтаксис твору жанру дитячої літератури.*

Наукова новизна одержаних результатів *Упадає в око те, що Марія Туркіна порушує маловивчені питання українського експресивного синтаксису. Наукова новизна полягає в тому, що результати власного дослідження авторка будувала на матеріалі сучасної дитячої прози, аналізує її з погляду вживання різних конструкцій простого ускладненого речення. З огляду на це вважаємо, що рецензована робота містить ознаки новизни.*

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам *Наукова робота Марії Туркіної має чітку структуру і містить вступ, два розділи та підрозділи до них, висновки та список використаної літератури. У теоретичному розділі авторка з'ясовує питання про статус простого ускладненого речення в сучасному мовознавстві. При цьому вона намагається виділити основні положення стосовно структури простого ускладненого речення. На наш погляд, деякі твердження першого розділу досить узагальнені й потребують уточнення. У другому розділі систематизовано просте ускладнене речення за видом ускладнення. Тут матеріал опрацьовано добре, певні положення аргументуються належними прикладами, робиться акцент на стилістичній ролі ускладнення. Робота містить висновки до розділів і загальні*

висновки, у яких чітко відображені результати дослідження. Хотілось би ширшого розкриття стилістичних особливостей простого ускладненого речення.

Дослідницький характер роботи; доцільність та коректність використаних методів дослідження У науково-дослідницькій роботі ґрунтовно й науково грамотно розв'язані структурно-семантичні та стилістичні ознаки простого ускладненого речення в дитячій прозі Зірки Мензатюк. Проведено ретельний статистичний аналіз зазначених одиниць. Визначено стилістичні функції різних ускладнень. Використано також описовий метод, метод аналізу, метод зіставлення тощо. Уся методика аналізу скерована на реалізацію визначених у роботі завдань.

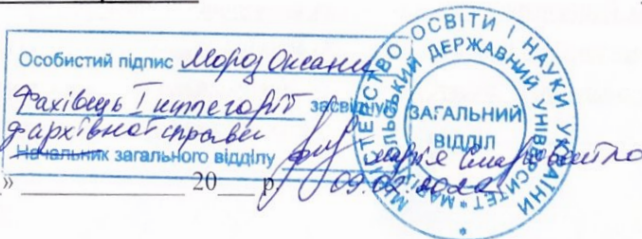
Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт Усі положення пропонованого дослідження, висловлені у його розділах і підрозділах, авторка сформулювала самостійно, на основі ґрунтовного опрацювання теоретико-практичних джерел. Висновки науково обґрунтовані й відповідають проведеному теоретико-практичному аналізу. Усі частини роботи самостійні й не містять плагіату. Робота чітко структурована, між абзацами підрозділів наявний причинно-наслідковий зв'язок. Розділи та підрозділи пов'язані за змістом. Правда, рівень наукової мови не завжди відповідний. Натрапляємо часом на повтори, русизми, неправильне слововживання. Однак, такі недоліки не применшують значення рецензованої роботи.

Загальний висновок та рекомендації Науково-дослідницька робота Туркіної Марії виконана на високому теоретико-практичному рівні, є самостійною та науково обґрунтованою. Усі результати дослідження здобуті авторкою самостійно. Рекомендовано поглибити функціональний аспект, тобто вивчити зв'язок простого ускладненого речення із жанром дитячої прози. Загалом робота має відповідний науковий рівень, у зв'язку з чим може бути допущена до II (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН. За умов успішного захисту рецензована праця заслуговує на добрий бал.

Рецензент:

к.філол.наук, доцент кафедри української філології Мороз О. А.

(підпис)

РЕЦЕНЗІЯ

на науково-дослідницьку роботу учня ІІ класу
Слов'янського опорного закладу загальної середньої освіти І–ІІІ ступенів
Слов'янської міської ради Донецької області

Гуцмана Дмитра Євгеновича

«Смислорозрізнявальна функція українського наголосу»

На сучасному етапі акцентологічні праці посідають важливе місце в системі вітчизняних мовознавчих студій. Спостерігаємо значний інтерес до вивчення особливостей наголосу, його функцій і серед учнівської молоді. Це підтверджує й розвідка юного дослідника Д. Є. Гуцмана. Підкреслимо, що вибір теми запропонованої роботи не викликає жодних заперечень.

Праця складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, бібліографії, а також низки додатків, які містять реєстри слів різної частиномовної належності, у яких наголос виконує смислорозрізнявальну функцію; останній додаток являє собою діаграму, що дозволяє здійснити відповідну квантитативну характеристику. Додатки логічно доповнюють розвідку.

Узагалі, робота здобувача справляє цілком позитивне враження, однак у ній є, звичайно, і такі моменти, із приводу яких можна висловлюватися критично або ж дискутувати.

1. У «Вступі» немає жодного покликання на наукову літературу. Уважаємо, що для більшої переконливості потрібно подати покликання на праці тих лінгвістів, які зазначені у «Вступі».

2. Не рекомендовано користуватися джерелом-посередником. Так, згадуючи праці І. Огієнка, дослідник покликається на докторську дисертацію Г. Кобирички (позиція 19, с. 9). Такий недолік засвідчено й на інших сторінках роботи (с. 10, 15). Крім того, у науковому тексті є покликання не на всі праці, подані у списку літератури.

3. Цікаво дізнатися, чому автор уклав реєстр слів української літературної мови, у яких наголос виконує смислорозрізнявальну функцію, саме на основі словника-довідника С. І. Головащука «Складні випадки наголошення» (Київ, 1995), а не на базі «Словника наголосів» цього ж лінгвіста (Київ, 2003).

4. У роботі учень не згадує такої важливої праці, як «Орфоепічний словник української мови» (т. 1–2, Київ, 2001–2003). Можливо, це лексикографічне видання треба було використати хоча б для фрагментарного порівняльного аналізу.

5. Ілюстративний матеріал бажано було б паспортизувати – указати сторінки словника.

6. У дослідженні наявні друкарські огріхи. Виявлено помилки й у списку використаної літератури.

Попри зауваження й побажання, рецензована робота має наукове значення, а її автора можна рекомендувати до участі у II (обласному) етапі конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України.

Кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології
Маріупольського державного
університету

Віктор Дворянкін

РЕЦЕНЗІЯ

на науково-дослідницьку роботу учениці 9 класу
Комунального закладу «Маріупольський міський технологічний ліцей
Маріупольської міської ради Донецької області»

Маслової Таїсії Тимурівни

«Неологізми в мовленні геймерів»

На сучасному етапі значно посилився інтерес до вітчизняної лексикології. Свідченням цього є і представлена робота юної дослідниці Т. Т. Маслової. Наголосимо, що вибір теми лінгвістичної студії заслуговує на схвалення.

Рецензована праця має логічно впорядковану структуру. Вона складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, бібліографії, а також додатка, який являє собою короткий словник геймерських неологізмів, що суттєво доповнює роботу.

У «Вступі» здобувачка обґрунтувала доцільність вибору теми дослідження, її актуальність, сформулювала мету й завдання праці, визначила об'єкт і предмет, методи, джерела фактичного матеріалу, окреслила теоретичну і практичну цінність розвідки. Підкреслимо, що у «Вступі» для більшої переконливості слід було б подати покликання на наукову літературу.

Цікаво дізнатися, чи всі ігрові форуми / соціальні мережі, які бралися до уваги під час фіксації неологізмів, є українськомовними. Ілюстративний матеріал в роботі бажано було б проаналізувати за різними критеріями.

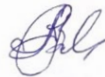
Список літератури, який нараховує тринадцять позицій, не містить жодного тлумачного або перекладного словника (наявні тільки словники лінгвістичних термінів).

Зауважимо, що в дослідженні Т. Т. Маслової є друкарські й мовленнєві огріхи. Виявлено помилки й у списку використаної літератури та додатку.

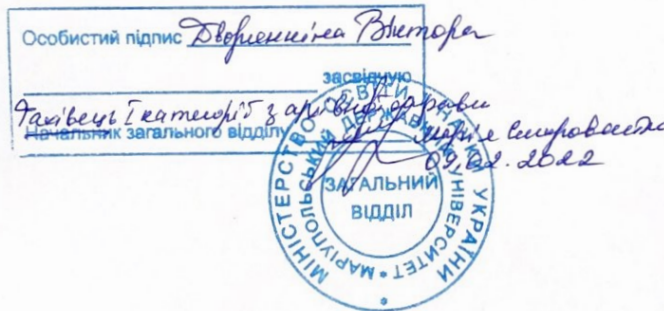
Сподіваємося, що для подальшої плідної наукової діяльності авторка прислухається до зауважень і ґрунтовно вивчить «Вимоги до написання, оформлення та представлення дослідницьких робіт».

Ураховуючи те, що юна авторка-початківець намагалася самостійно висвітлити лінгвістичну проблему, розвідку можна допустити до участі у II етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України.

Кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології
Маріупольського державного
університету

Віктор Дворянкін

РЕЦЕНЗІЯ

на науково-дослідницьку роботу учениці 10 класу
Великоновосілківського закладу загальної середньої освіти І–ІІІ ступенів № 2
Великоновосілківської селищної ради Донецької області

Цуприк Ярослави Сергіївни

*«Побутова лексика говірки селища міського типу Велика Новосілка
Волноваського району Донецької області»*

В останні десятиріччя помітно зріс інтерес до діалектної мови як об'єкта лінгвістичних студій. Свідченням цього є і рецензована розвідка юної дослідниці Я. С. Цуприк. Наголосимо, що вибір теми виконаної роботи заслуговує на схвалення.

Праця складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, бібліографії, а також чотирьох додатків, які містять відомості про інформаторів, статистичні дані щодо зафіксованих номенів та словник побутової лексики, уживаної в говірці зазначеного населеного пункту.

Підкреслимо, що у «Вступі» немає жодного покликання на наукову літературу. Перший розділ роботи потребує доопрацювання: підрозділ 1.1 переобтяжений матеріалом щодо загальнотеоретичних понять української діалектології, підрозділ 1.2 не подає повних відомостей про особливості українських східностепових говірок, стан їх дослідження тощо.

Зазначимо, що назва другого розділу (*«Огляд та комплексний аналіз побутової лексики говірки смт Велика Новосілка Волноваського району Донецької області»*) є невдалою. На жаль, авторка подала у списку літератури лише два діалектні словники (презентують український слобожанський простір). Отже, лексичні паралелі побутових номінацій в інших говірках української мови не вивчено.

Зауважимо, що в дослідженні Я. С. Цуприк є друкарські й мовленнєві похибки. Виявлено помилки й у списку використаної літератури та додатках.

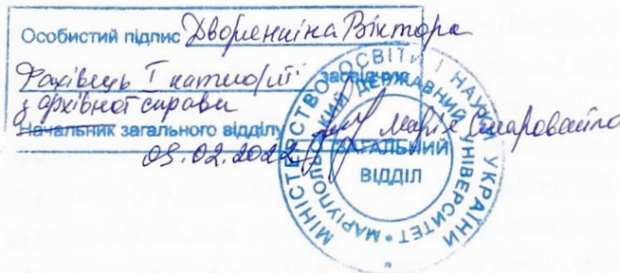

Сподіваємося, що для подальшої плідної наукової діяльності авторка прислухається до зауважень і ґрунтовно вивчить «Вимоги до написання, оформлення та представлення дослідницьких робіт».

Ураховуючи те, що юна авторка-початківець намагалася самостійно висвітлити лінгвістичну проблему, розвідку можна допустити до участі у II етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України.

Кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології
Маріупольського державного
університету

Віктор Дворянкін

Рецензія

на дослідницьку роботу «Прозоніми роману Дона Делілла «Зеро К»
учениці 10 класу філологічного напрямку навчання Слов'янського
педагогічного ліцею Слов'янської міської ради Донецької області
Капустіної Ангеліни Романівни

Дослідницька робота Ангеліни Капустіної присвячена темі функціонування прозонімів у романі сучасного американського письменника Дона Делліло «Зеро К». Учениця зробила спробу дослідження лексико-семантичних груп прізвищ роману названого автора. Слід зазначити, що уточнення потребує використання форми прізвища автора роману в рецензованій роботі, оскільки учениця називає письменника *Делліл* (наприклад, с. 12). Іншомовне прізвище *Делілло* в українській мові не відмінюється, проте навіть у назві дослідницької роботи спостерігаємо таку похибку. Окрім того, виникає питання актуальності такого дослідження саме в українському мовознавстві, оскільки презентований матеріал ілюструє радше перекладознавчу галузь знань.

У першому теоретичному розділі роботи учениця зробила спробу визначити досягнення сучасної літературної ономастики, схарактеризувала особливості передачі іншомовних іменувань осіб в україномовних перекладах художньої прози. Потребує уточнення назва підрозділу 1.2. дослідницької роботи «*Передача іменувань осіб в англомовних перекладах української художньої прози*». Така назва не відповідає темі дослідження, оскільки в роботі А. Капустіної йдеться саме про переклади англомовних текстів українською мовою. У другому розділі авторка подає загальну характеристику прозонімів як інтертекстуальних елементів, визначає семантичні групи досліджуваних мовних одиниць у романі Дона Делліло «Зеро К», перекладаючи виокремлені номени українською мовою.

Робота молодшої дослідниці складається зі вступу, двох розділів, висновків і списку використаної літератури. Потребує пояснення той факт, що у змісті роботи на с. 3 зазначено: «2.2. *Семантичні групи прозонімів роману Вільяма Геддіса «Agape agov»*. Окрім того, потребує пояснення і те,

що робота Ангеліни Капустіної за структурою, принципом аналізу матеріалу подібна до роботи Юлії Варушкіної «Прозоніми роману Вільяма Геддіса «Agape agov», яка була представлена під час II етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України у 2020–2021 навчальному році в Донецькій області, проте покликання на дослідження Ю. Варушкіної в рецензованій роботі не спостерігаємо.

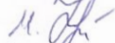
Визначаючи мету роботи, авторка наголошує на важливості комплексного вивчення способів та особливостей перекладу власних особових імен українською мовою, що вимагає пояснення, оскільки це аспекти вивчення перекладознавства. У вступі визначені предмет і об'єкт дослідження, виокремлені завдання, які слід виконати, проте названий лише описовий метод наукових пошуків. У висновках простежується спроба узагальнення результатів дослідження.

Авторці слід побажати більшої уваги під час оформлення результатів наукових досліджень, оскільки спостерігаємо в роботі мовні огріхи, а список використаних джерел слід сформулювати відповідно до вимог, що висуваються до учнівських дослідницьких робіт.

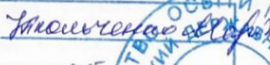
Дослідницька робота Капустіної Ангеліни може бути рекомендована до постерного захисту, однак потребує пояснення зауважень, які були зроблені під час рецензування роботи.

Рецензент:

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології

Маріупольського державного університету Марія НІКОЛЬЧЕНКО

Особистий підпис

Факівка Т. Катериної
архівної справи
начальник загального відділу

01.09.2021

